

Preventief materiaal voor kwetsbare jongeren

Werktitel

Inge Baeten
Nina De Paepe
Stafmedewerkers VAD

Kwetsbare jongeren

- 15-18+
- Op een risicovolle manier drinken of drugs gebruiken
- BSO, DBSO, leertijd, deeltijdse vorming
- Jeugdwerk voor jongeren in maatschappelijk kwetsbare situaties
- Bijzondere jeugdzorg

Gebruik in BSO & DBSO

	15-16 jaar		17-18 jaar	
	BSO	DBSO	BSO	DBSO
LJ alcohol	78,6%	84,4%	87,2%	76,9
Regelmatig alcohol	19,9%	23,7%	35,7%	30,1%
LJ cannabis	20,4%	42,5%	24,0%	41,3%
Regelmatig cannabis	5,5%	16,7%	6,4%	23,1%
LJ AID	2,6%	17,8%	5,2%	20,1%

Gebruik in Bijzondere Jeugdzorg

Alcohol

- Bz drinken iets vaker.
- Meer opvallend is jongere beginleeftijd.
 - 11,8% dronk voor 14 jaar + dagelijks.
 - 10% dronk al voor 9 jaar.

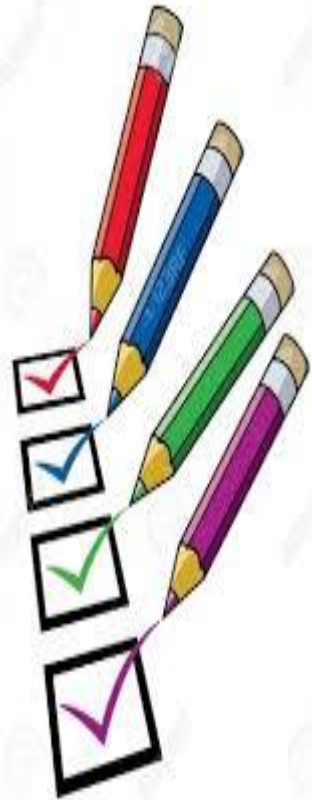
Cannabis

- Zelfde beginleeftijd.
- Gebruiken meer.

Vaker functionele **motieven**.

Meer middelengebruik in de **vriendenkring**.

Preventief materiaal

- Informeren en sensibiliseren
 - Gebruik en risicovolle gebruikspatronen
 - Inschatten en omgaan met risicovolle situaties
 - Belang van zorg dragen voor elkaar
- Uitgaan, sociale relaties en zorg voor elkaar
- Actief en interactief

Preventief materiaal

Algemene preventieve boodschap:

Niet gebruik is de beste keuze

Omwille van doelgroep ook:

Beperken van risico's

Hoe werkt het?

- 4-20 jongeren
- 5 sessies
- 1 à 2u
- Project- of themadagen of aparte sessies
- Actief en interactief
- Visueel
- Wat onthoud je?

Het materiaal

- Map
 - Beschrijving van de sessie
 - Achtergrond voor de begeleider
 - Bijlagen met werkmateriaal voor de jongeren
- Powerpoint

De vijf sessies

1. Introductie
2. Uitgaan
3. Uitgaan en middelengebruik
4. Middelengebruik en agressie
5. Middelengebruik en verkeer

Ontwikkelingsproces

- Brainstorm
 - Eerste concept
- Individuele feedbackgesprekken
 - Testversie
- Pretest met 3 POT-groepen in Turnhout, Geel en Sint-Niklaas
 - Definitieve versie

Tussentijds op werkgroepen welzijn en gezondheid, onderwijs en vroeginterventie

Bekendmaking en implementatie

- Vanaf september
- Gebruikelijke kanalen:
 - NB en websites VAD
 - NB en websites sectoren
 - Mailings naar intermediairen
- Ondersteuning structurele partners:
 - Voorstelling materiaal (projectdag, PT)
 - Ondersteunend materiaal in gecombineerde mailing (materiaalfiche, tekstjes, ppt,...)

Sessie 1: Introductie

Het thema uitgaan wordt geïntroduceerd met het maken van een uitgaansshake of een aftermovie. Bij de **uitgaansshake** gaan we op zoek naar de ingrediënten voor een perfect avondje uit. Bij de **aftermovie** trekken de jongeren er als echte reportagemakers op uit om in beeld te brengen wat uitgaan voor hen betekent.

Sessie 2: Uitgaan

De deelnemers krijgen herkenbare situaties uit het uitgaansleven voorgelegd. Ze kiezen telkens hoe ze zouden reageren. Hun keuze bepaalt of ze punten verliezen of winnen op **vier waarden** die belangrijk zijn bij het uitgaan: **fun, sociaal leven, geld en gezondheid.**

Sessie 2: Uitgaan

Je zit met je twee goede vrienden op het pleintje. Jullie hebben wodka en red bull gekocht in de nachtwinkel en zitten te drinken. Het gaat er luid en plezierig aan toe. Twee oudere mensen die aan het pleintje wonen, komen kwaad naar buiten en zeggen dat jullie moeten oprotten.

Wat doen jullie?

Keuze 1: jullie negeren de burenen, blijven zitten en doen verder

Keuze 2: jullie staan op en gaan naar huis

Keuze 3: jullie jagen de burenen weg en doen verder

Sessie 2: Uitgaan

Je zit met je twee goede vrienden op het pleintje. Jullie hebben wodka en red bull gekocht in de nachtwinkel en zitten te drinken. Het gaat er luid en plezierig aan toe. Twee oudere mensen die aan het pleintje wonen, komen kwaad naar buiten en zeggen dat jullie moeten oprotten.

Wat doen jullie?

Keuze 1: jullie negeren de burens, blijven zitten en doen verder (**fun+**, **gez-**)

Keuze 2: jullie staan op en gaan naar huis (**fun-**)

Keuze 3: jullie jagen de burens weg en doen verder (**fun+**, **soc-**, **gez-**)

Sessie 2: Uitgaan

Je bent op stap met een groep vrienden in de stad. Iemand is al de hele avond door aan het drinken en moet kotsen. Iemand wil dit filmen. Jij staat ernaast. Als je op zo'n dwaas filmpje staat, maken jij en je vriend zich belachelijk. Je wil dit niet.

Wat doe je?

Keuze 1: je zegt niks, laat ze filmen en zorgt ervoor dat je niet in beeld komt, je helpt je vriend niet

Keuze 2: je vraagt aan de persoon die wil filmen om dit niet te doen

Keuze 3: je vraagt aan de persoon die wil filmen om dit niet te doen en koopt een flesje water voor de vriend die kotst

Sessie 2: Uitgaan

Je bent op stap met een groep vrienden in de stad. Iemand is al de hele avond door aan het drinken en moet kotsen. Iemand wil dit filmen. Jij staat ernaast. Als je op zo'n dwaas filmpje staat, maken jij en je vriend zich belachelijk. Je wil dit niet.

Wat doe je?

Keuze 1: je zegt niks, laat ze filmen en zorgt ervoor dat je niet in beeld komt, je helpt je vriend niet **(soc-)**

Keuze 2: je vraagt aan de persoon die wil filmen om dit niet te doen **(soc+)**

Keuze 3: je vraagt aan de persoon die wil filmen om dit niet te doen en koopt een flesje water voor de vriend die kotst **(soc+, gez+)**

Sessie 2: Uitgaan

Je bent op een feestje waar je broer draait. Er is veel ambiance. Je bent al de hele avond aan het drinken en voelt je fantastisch. Tegen drie uur is het echt wel te veel geweest. Je voelt je niet meer zo fantastisch als om één uur. Je vrienden willen dat je nog wat langer blijft.

Wat doe je?

Keuze 1: je drinkt een cola en je gaat naar huis

Keuze 2: je stopt met alcohol drinken en blijft toch op het feestje, ook al ben je super moe

Keuze 3: je blijft doordrinken, gaat naar het toilet en valt in slaap

Keuze 4: je neemt een pilletje of een snuifke en je kunt weer verder

Sessie 2: Uitgaan

Je bent op een feestje waar je broer draait. Er is veel ambiance. Je bent al de hele avond aan het drinken en voelt je fantastisch. Tegen drie uur is het echt wel te veel geweest. Je voelt je niet meer zo fantastisch als om één uur. Je vrienden willen dat je nog wat langer blijft.

Wat doe je?

Keuze 1: je drinkt een cola en je gaat naar huis (**soc-**, **gez+**)

Keuze 2: je stopt met alcohol drinken en blijft toch op het feestje, ook al ben je super moe (**soc+**, **gez+**)

Keuze 3: je blijft doordrinken, gaat naar het toilet en valt in slaap (**geld-**, **soc-**, **gez-**)

Keuze 4: je neemt een pilletje of een snuifke en je kunt weer verder (**geld-**, **gez-**)

Sessie 2: Uitgaan

Principes scoring

- Uitgaan onder normale omstandigheden is leuk (fun +1)
- Alcohol of drugs gebruiken kost geld (geld -1)
- Alcohol of drugs gebruiken is niet goed vd gezondheid (gez-1)
- Actief moeite doen om risico's te vermijden voor jezelf of anderen is goed voor de gezondheid (gez +1)
- Voor elkaar zorgen is positief (soc +1)
- Iets doen wat vrienden willen of verwachten verhoogt je aanzien (soc +1)
- Als iemand van je vrienden zich slecht voelt en je helpt niet dan is dat niet positief (soc -1)

Sessie 3: Uitgaan en middelengebruik

- Aan de hand van gevisualiseerde **urban legends** met feiten en fabels denken de jongeren na over alcohol en cannabis. Ze onderzoeken in duo's welke fouten er in de verhalen aanwezig zijn en gaan actief op zoek naar online en offline informatie.
- Met een **actief spel**, waarbij de jongeren snel moeten zijn, denken ze na over wat **veilig uitgaan** inhoudt. Waarop kunnen ze letten? Welke tips kunnen ze geven en krijgen?
- Hoe zouden jongeren reageren als **een maat problemen heeft**, wat zouden zij doen, bij wie kunnen ze terecht met hun vragen? Aan de hand van een **concreet verhaal** denkt de groep hierover na.

SIBREN – 18 jaar

2 X

Elk jaar is er een fuif bij ons in de buurt. We amuseren ons altijd te pletter. Bonkende muziek, veel schoon volk, ambiance en drank.

Een barvrouw heeft mij gezgd dat in de shotjes Jagermeister drugs zitten waarvan je actief wordt.

En als je alcohol afwisselt met red bull, word je helemaal niet dronken

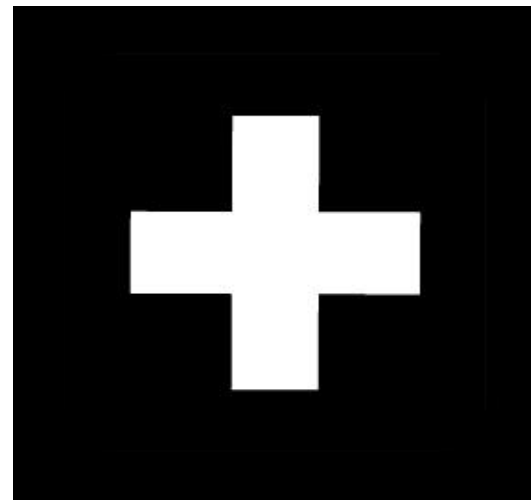
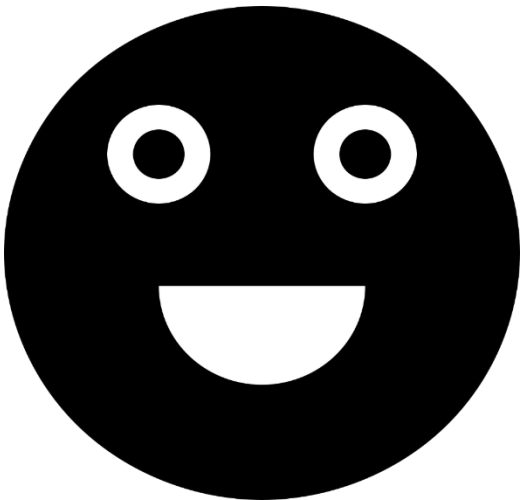

Af en toe zijn ze daar wel streng. Zo kreeg mijn lief geen wodka-red bull, omdat ze nog geen 18 is. We konden daar niet mee lachen, maar ze waren echt niet te overhalen en vertelden dat dat 'de wet' is.

Sessie 3: Uitgaan en middelengebruik

- Het verhaal van JO

Sessie 3: Uitgaan en middelengebruik

Sessies 4: Middelengebruik en agressie

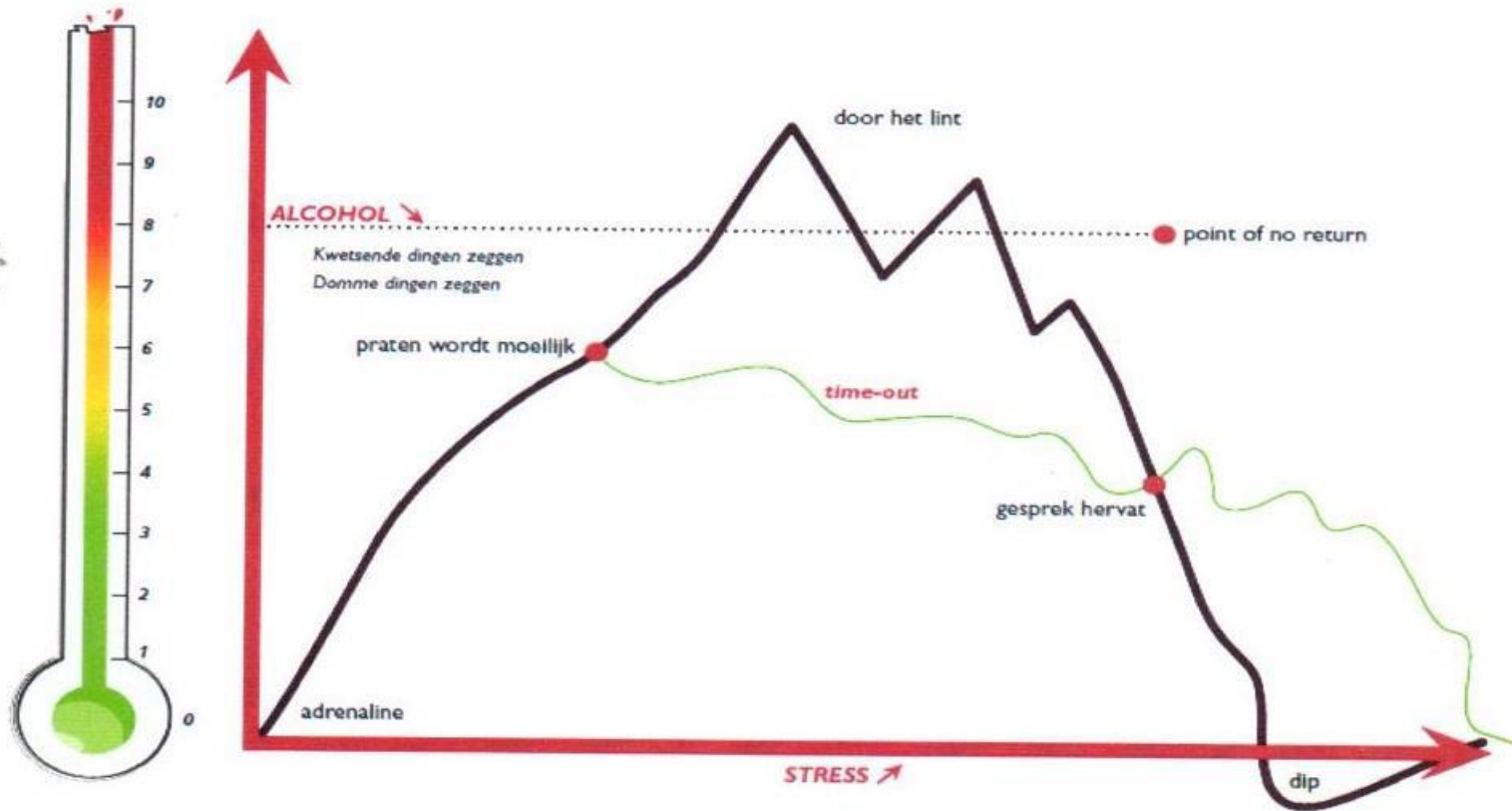
De jongeren spelen in teams **een eenvoudig kaartspel**. Het kaartspel heeft als enige bedoeling om een competitie-element te voorzien en is niet het einddoel. Na het kaartspel volgt een bespreking van een **agressiesituatie** aan de hand van een foto. De bespreking gebeurt eerst kort **per team** waarna een langere bespreking in de **grote groep** volgt. Op die manier worden **twee rondes** gespeeld waarna een oefening volgt met een **kwaadheidsmeter** waarin de opbouw van kwaadheid aan bod komt.

Op het pleintje

Benny en Rik zitten op het pleintje en hebben al een paar pinten gedronken. Ze staan op het punt om met elkaar te vechten. Omar en Lindsey proberen hen uit elkaar te houden.

Hoe kwaadheid zich opbouwt en de rol van alcohol en stress

Sessie 5: Middelengebruik en verkeer

Tijdens deze sessie strijden **twee ploegen** om als eerste twintig nummers van een **dartbord** te gooien. Afhankelijk van de worp moet een **kennisvraag** of een **meningsvraag** beantwoord worden of een **doe-opdracht** uitgevoerd. Zo ontdekken de jongeren hoe middelengebruik het inschattingsvermogen, het rijgedrag,... kortom de verkeersveiligheid beïnvloedt. De jongeren wisselen tips uit over hoe ze risicovolle situaties kunnen vermijden en hoe ze adequaat kunnen reageren bij moeilijkheden.

Sessie 5: Middelengebruik en verkeer

Energizer

Sessie 5: Middelengebruik en verkeer

Dartsen maar!

Sessie 5: Middelengebruik en verkeer

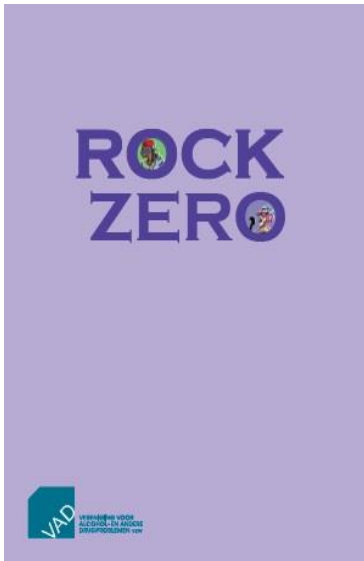
1	2	3	4
5	6	7	8
9	10	11	12
13	14	15	16
17	18	19	20

Aanbod materialen/methodieken

www.vad.be/catalogus

Universele preventie	Selectieve & geïndiceerde preventie/vroeginterventie
<p>Rock Zero Alcohol – 14-16 jaar</p>	<p>Als je ouder drinkt/drugs gebruikt Alcohol -14/+14 & Drugs +14</p>
<p>Maat in de shit Cannabis – 15-18 jaar</p>	<p>SEM-J Alcohol/illegale drugs – 12-18 jaar</p>
<p>Crush Alcohol/cannabis & vrienden/relaties – 16-18 jaar</p>	<p>Iedereen drinkt, iedereen blowt? Alcohol/cannabis – 12-18 jaar</p>
<p>Alcohol en cannabis, zonder boe of bah Alcohol/cannabis – 12-18 jaar (beperkte cognitieve mogelijkheden)</p>	<p>BackPAC Alcohol/cannabis – 12-15 jaar</p>
<p>You bet! Gokken – 16-18 jaar (TSO, BSO, BJZ)</p>	
Groepsaanbod	Individueel aanbod

Universele preventie

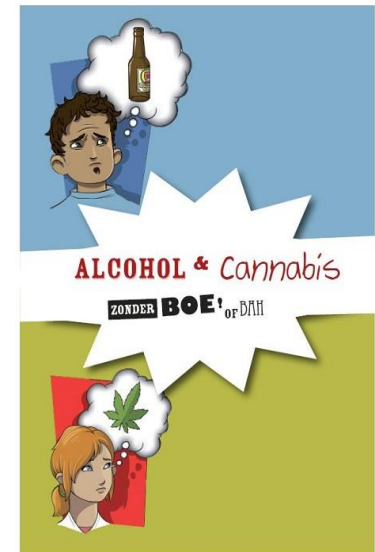
Alcohol
14-16 jaar

Cannabis
15-18 jaar

Alcohol/cannabis
Vrienden/relaties
16-18 jaar

Alcohol/cannabis
12-18 jaar
cognitieve
beperking

Universele preventie: You Bet!

Bespreekbaar maken van gokken
Kritische houding tegenover gokken
Op een verantwoordelijke manier omgaan met kansspelen

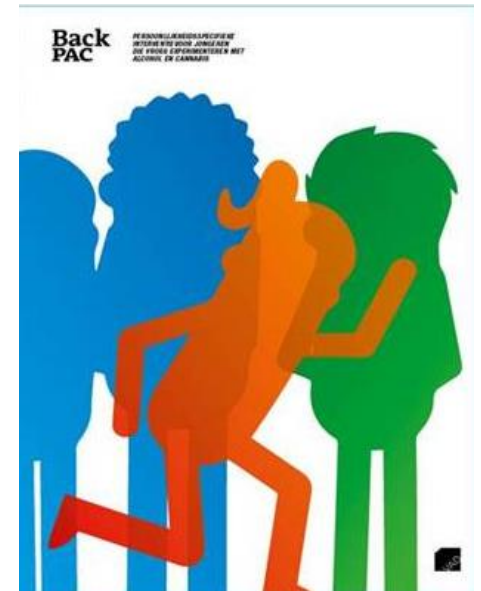
Groepsaanbod

Digitaal spel
Dvd Bluf - Kansspelcommissie

Gokken
16-18 jaar
TSO, BSO, BJZ

Selectieve & geïndiceerde preventie

Vroeginterventie

Wat levert het op?

- Eenmalige activiteiten = weinig impact
- Belang van **continuïteit** en **herhaling!**
- Activiteiten kaderen in **alcohol- en drugbeleid**

Een alcohol- en drugbeleid

Vergelijkend onderzoek
VAD-Leerlingenbevraging in
secundair onderwijs
versus
residentiële voorzieningen
bijzondere jeugdzorg (2014)

Resultaten: alcohol

	LLN	BJZ	Odds ratio
Regelmatig alcohol drinken (>1x/week)	20,3%	23,9%	O.R. BJZ-LLN: n.s. [95% BI: 0,83-1,84]
Niet gedronken tijdens afgelopen 12 maanden	28,3%	38,1%	O.R. BJZ-LLN: 0,64 [95% BI: 0,45-0,91]
Alcohol op >5 gelegenheden in laatste maand	14,8%	20,7%	O.R. BJZ-LLN: n.s. [95% BI: 0,96-2,34]
Beginleeftijd alcohol <12 jaar	15,0%	23,0%	O.R. BJZ-LLN: 1,69 [95% BI: 1,03-2,78]

Resultaten: cannabis

	LLN	BJZ	Odds ratio
Regelmatig cannabis gebruikt (>1x/week)	3,8%	15,1%	O.R. BJZ-LLN: 4,45 [95% BI: 2,24-8,86]
Geen cannabis gebruikt in afgelopen 12 maanden	88,9%	65,8%	O.R. BJZ-LLN: 0,24 [95% BI: 0,15-0,38]

Middelengebruik in vriendenkring

In BJZ meer jongeren waarvan de meerderheid van de vrienden gebruiken (verhoudingen BJZ-LLN):

- roken: 56,4% - 26,9%
- alcohol: 54,1% - 46,4%
- minstens 1x/maand dronken: 26,9% - 18,7%*
- cannabis: 22,4% - 7,6%
- illegale drugs: 10,0% - 1,3%